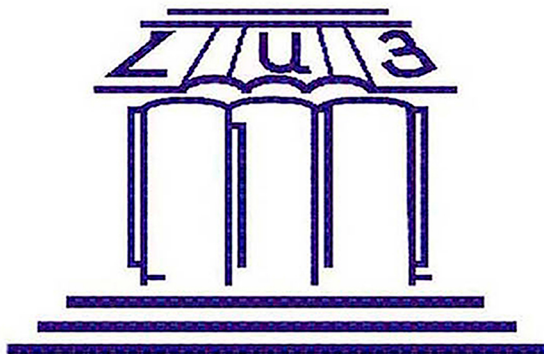

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

21.602

33c

W-58

15 JAN 2010

**ԳՈՒԼՏՈՒՐԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ**

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ

ՀԱՄ. ԿՈՄ. ԿՈՒՍ. ՀՅՈՒՄ. ԿՈՎԿԱՍԻ ՅԵՐԿՐԱՅԻ, ԿՈՄԻՏԵՅԻ
ՊԼԵՆՈՒՄՈՒՄ ԸՆԿ. Ա. Ա. ԱՆԴՐԵՅԵՎԻ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ՃԱՌԸ
1930 թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 1-ԻՆ

БИБЛИОТЕКА
ИСТОРИКА
РЕВОЛЮЦИИ
Ленинградского
СССР

~~308(47)~~

~~Ա-58~~

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՐԴ. ԿԵՆՏՐՈՆ. ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՈՍԿՎԱ 1931 թ. ՌՈՍՏՈՎ ԴՈՆ

ՄԵՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԼՈՅՍ ԵՆ ՏԵՍԵԼ ՅԵՎ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

1. Ա. Անդրեյիկ.—Սոցիալիստական շինարարության նոր եռագլ 6 Կ.
2. Կուրբեյկո.—Կուլակը կոլտոզի թշնամի 5 »
3. Դյուդառնոսական կոմունայի կանոնադրություն 2 »
4. Սալիկ.—Պատասխան ընկեր կոլտոզիկներին 5 »
5. Մ. Գիգոյան.—Կոլտոզիների մասին 6 »
6. Վ. Իվանով.—Նոր եռագլում 5 »
7. Դյուդառնոսական արտիկի կանոնադրություն 2 »
8. Կնոջ աշխատանքը կոլտոզում 8 »
9. Ա. Անդրեյիկ.—Հյուս. Կովկ. գյուղատնտեսության ոռոգիչական ուղյակների մասին 2 »
10. Կալնիկ.—Ինչպես կազմակերպել և վարել կաթնատնտեսությունը կոլտոզներում 8 »
11. Ա. Անդր.—Սոցիալիստական շինարարության դոստում 8 »
12. Հյուս. Կովկ. ճեղքի ծխախոտագործական միության գլխումը 2 »
13. Հ.Կ(Բ)Կ Կենտկոմի աշխատանքը (ընկ. Վարդիլովի գեկուցումը) 15 »
14. Ա. Հովհաննիսյան. յերդ մարտական փորձի (քանաստեղծություններ) 20 »
15. Հյուս. Կովկ. յերդրային 6 կուսկոնֆերենցիայի բանաձևերը 8 »
16. Զարգացրիկ կենդանաբուծությունը կոլտոզներում 15 »
17. Յեգիպտացորենի կուլտուրան Հ. Կ. 6 »
18. Միկուլա.—Դեպի նոր կենցաղը կոլտոզներում 5 »
19. Սկսմունքով.—Պաշտպանեցեք անասուններին վարակումից 5 »
20. Գալգուլի.—Առաջին ոգնություն հիվանդացած գյուղ. կենդանիներին 6 »
21. Հնգամյակի յերդրդ տարվա շնորհին 16 »
22. Դյուդառնոսական միասնական հարկը և գ. տ. ոռոգ. վերադասումը 10 »
23. Յա. Տելմուլ.—Ինչպես կազմակերպել խոշոր կոլտոզի անտեսությունը և նրա վարչությունը, 1-ին պրակ 8 »
24. Նույնը, 2-րդ պրակ 4 »
5. Նույնը 3-րդ պրակ 7 »
9. Ս. Դ. Պատանջյան.—Անասնաբուծական կոլտոզի և նրա մասնաճյուղերի կառավարումը 20

330
Ա-58

25 SEP 2006 CA 32-1
106

1 DEC 2009

ԿՈՒԼՏՈՒՐԱԿԱՆ ԺԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ

ՀԱՄ. ԿՈՄ. ԿՈՒՍ. ՀՅՈՒՍ. ԿՈՎԿԱՍԻ ՅԵՐԿԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՅԻ
ՊԵՆՆՈՒՄՈՒՄ ԸՆԿ. Ա. Ա. ԱՆԴՐԵՅԵՎԻ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ԶԱՌԸ
1930 թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 1-ԻՆ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОЧНИХ ЯЗЫКОВ
Академии Наук
СССР

Թարգմ. Մ. Փիր.

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՐԴ. ԿԵՆՏՐՈՆ. ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՈՍԿՎԱ 1931 թ. ՌՈՍՏՈՎ ԴՈՆ

/ А. А. НДРЕЕВ

Задачи культурного строительства

60543-67

На армянском языке

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР
МОСКВА РОСТОВ-ДОН

Կուլտուրական շինարարության հարցի շուրջ յե-
ղած վիճաբանությունից յեխելով և նկատի ունենա-
լով դեպի այդ հարցը յեղած ընդհանուր վերաբեր-
մունքը, ինձ թվում է, վոր այդ հարցը դեռ ևս հարկ
յեղած ուշադրության չի արժանացել և շատ ընկեր-
ներէ համար բավարար չափով հասկանալի չէ: Իսկ
իրականում մենք վորձ ենք անում քննության դնել
կուլտուրական շինարարության ծայր աստիճանի կա-
րիոր ու հասունացած ինդիքը:

Ինչո՞ւ կուլտուրական շինարարության հարցը
այժմ վերին աստիճանի կարևոր հարց է: Դա նրա
համար, վոր այժմ, վերակառուցման շրջանը վտոք
դնելով, մենք զգում ենք, թե վորքան վառանք ենք
կրում կուլտուրայի անբավարար լինելու հետևանքով:
Բազմաթիվ դժվարություններ կուլտուրական շինա-
րարության անբավարարությունից են առաջ գալիս:
Այս հարցը հասունացած է նաև այն պատճառով, վոր
մեզանում կուլտուրական շինարարության տեմպերը
չեն համապատասխանում արդյունաբերության վերա-
կառուցման ու գյուղատնտեսության զարգացման
տեմպերին: Մենք այլևս չենք կարող հանդուրժել կուլ-
տուրական շինարարության տեմպերի այսպիսի յե-
ռամնացություն ժողովրդական տնտեսության վերա-
կառուցման տեմպերից, վորովհետև, կրկնում եմ, դրա

պատճառով մենք շատ ենք կորցնում և մեր սոցիալ-
խտական շինարարությունը շատ և դժվարանում:

Ինչո՞ւ կուտուրական շինարարության, ասպարի-
զում մենք կարող ենք ավելի համարձակ առաջ գնալ
ու այս հարցը ավելի վճռական դնել: Մենք նյութա-
պես ամրապնդվել ենք, այժմ կուտուրական կարիք-
ներին ու կուտ-շինարարության ավելի կարող ենք
միջոցներ հատկացնել, քան այդ կարող եյինք անել
անցյալում: Նյութական կողմը մեզ այժմ ավելի քիչ
ե կաշկանդում, քան առաջ, յերբ մենք ամեն ինչի,
նաև կուտուրայի վրա կուպեկներ եյինք խնայում,
վորպեսզի ծանր ինդուստրիայի և մեքենայական ար-
դյունաբերության համար ծախսումներ կարողանայինք
անել: Այժմ, պրոլետարական հեղափոխության 14-րդ
տարում մենք նյութական այնպիսի պայմաններում
ենք գտնվում, վոր կուտ-շինարարության կարիքների
վրա ավելի միջոցների ծախսումներ ել կարող ենք
թույլ տալ:

Ինչո՞ւ կուտ-շինարարության հարցերը այսպես
սրվել են. ինչո՞ւ այդ հարցը լայն ու վճռականորեն
ենք դնում: Նրա համար, ընկերներ, վոր սոցիալա-
րարության ֆրոնտը լայն ֆրոնտի յե վերածվել, Յե-
թե առաջ մեր ուժերը կենտրոնացնում եյինք ար-
դյունաբերական շինարարության վրա և գլխավորա-
պես հին արդյունաբերությունը վերականգնելու վրա,
ապա այժմ, վերակառուցման շրջանում, արդյունաբե-
րական շինարարության ֆրոնտը անսովոր կերպով
լայնացել ե: Մեր ֆրոնտը տարածվել ե նաև գյուղա-
տնտեսական հսկայական սեկտորի ներառմամբ: Իսկ
գյուղատնտեսության հետ մենք առաջ կապված եյինք

աղբահրային հարաբերությունների կարգով միայն:
Մեր ընդհանուր սոցիալարարությունը աճել ե և դրա
համապատասխան աճում են նաև կուտուրական ու-
ժերի, կազմակերպիչների, տեղերի կուտուրականու-
թյան և այլ պահանջները: Սրանից ե առաջ գալիս
կուտուրայի հարցերի սրացումը, վոչ թե կուտուրա-
յի, ընդհանրապես նրա լայն ըմբռնումով (ուր մըտ-
նում են զրականության ու արվեստի հարցերն ևս),
այլ հատկապես այն կուտուրան, վորը մեր սոցիալ-
խտական արտադրության համար ե պետք. խոսքս
գործնական կուտուրայի մասին ե: Սոց. աշխատանք-
ների ֆրոնտի լայնանալու պատճառով այժմ այդպի-
սի կուտուրայի պակասություն ե զգացվում:

Կուտ-շինարարության հարցը բարդանում ե վե-
րակառուցման ետապով, վորն արմատապես տարբեր-
վում ե ժողովրդական տնտեսության նախորդ, վերա-
կանգնման շրջանից: Արդյունաբերությունը վերակա-
ռուցվում ե տեխնիկական նոր հիմունքների վրա,
դյուղատնտեսությունը վերատեսգծվում ե նոր, սո-
ցիալիստական հիմունքների վրա: Վերակառուցման
շրջանի ելությունը սրանում ե կայանում և սա յել
իր հերթին բարդացնում ե կուտուրական շինարա-
րության խնդիրը:

Կուտ-շինարարության խնդիրը բարդացնող յերկ-
րորդ մոմենտը՝ դա մեր տնտեսության տեխնիկայի ղե-
կավարության մեջ աշխատող բուրժուական ինտելի-
գենտ-մասնագետների վորոշ մասի բացահայտ դավա-
ճանությունն ու լայն փաստարարությունն ե: Միջադ-
գային իմպերիալիզմի քաղաքականությունը կիրառող
բուրժուական մասնագետների այդ խմբալն այնքան

մեծ եր, վոր սնում եր մեր արդյունաբերության բո-
լոր բջիջները, տեղ եր գտել արդյունաբերության բո-
լոր ճյուղերում, խորհրդային Միության բոլոր մասե-
րում, հանրապետութիւններում: Այժմ դա հայանա-
բերված ե ու հիմնականում վերացված: Այս պարա-
զան առանձնահատուկ ուժ ե տալիս մեր ուժերով,
այսինքն պրոլետարական մասսաների, կոլտնտեսա-
կանների և նրանց անմիջական կադրերի կողմից
կուլտուրական տեխնիկան տիրապետելու խնդրին:

Մասնագետների այն շերտը, վորի վրա մենք
հենվում եյինք տնտեսական շինարարության տեխնի-
կայի ասպարիզում, մասնագետների այդ հին շերտն
արդեն անբավարար ե և բացի դրանից, նա վերակա-
ռուցման շրջանի, նոր տեխնիկայի վերելքի և սոցի-
նարարության զարգացման շրջանի առաջադրած պա-
հանջները չափազանց դանդաղկոտությամբ ե ընդու-
նում: Այս փաստը նույնպես բարդացնում ե կուլտ-
շինարարության հարցը: Սրանից բղխում ե այն, վոր
նախորդ շրջանի համար յեղած դրույթը, այն ե՝ մաս-
նագետների աշխատանքը չխանգարել և նրանցից սո-
վորել՝ արդեն անբավարար ե, վորովհետեւ վատ ե այն
տնտեսավարը, վորը միայն բավարարվում ե մասնագետ-
ների աշխատանքը չխանգարելով: Վնչ, տնտեսավարն
այժմ պետք ե մասնագետին ստուգել, նրան ղեկավա-
րի, ակտիվ ղեկավարութիւն ունենա աշխատանքնե-
րի վրա: Յես արդեն ասացի, վոր տնտեսավարների մի
մասը չարաշահում եր, ավելի յերկարացնում «մաս-
նագետին աշխատել չխանգարելու» շրջանը, անասելի
դանդաղ եր սովորում և շատ քիչ - բան եր սովորել
աշխատանքի անմիջական ղեկավարության տեսակե-

տից: Դրա համար ել կուլտ-շինարարութիւնը այժմ
ավելի քան յերբեք, բարդանում ե:

Կուլտուրական շինարարության հարցերը բար-
դանում են ղեկավարության բոլոր ճյուղերում, ար-
դյունաբերության, դրուգատնտեսության, խորհրդա-
յին ապարատի և այլ ճյուղերում:

Մեր առաջ հարց ե դրված՝ կուլտուրական տե-
սակետից մի քանի աստիճան բարձր կանգնել: Այս
կամ այն ճյուղում ղեկավարութիւն ցույց տալ այժմ
հնարավոր չե, յեթե տեխնիկայի, գիտության յուրաց-
ման ու ըմբռնման տեսակետից բարձր կանգնած չենք:
Ահա թե ինչու շինարարության խնդիրները հիմնա-
կան պիտի դառնան, անմիջական լուծումն ու պա-
տասխան ստանան:

Մեր յերկրում սոցիալիզմի հաղթանակը արա-
դացնող հիմնական պայմանների մասին յեթե խոսենք,
ապա, հավանաբար, հիմնական պայմանը կկայանա
նրանում, թե կկարողանանք արդյոք մոտակա շրջա-
նում մեր կադրերը, վոչ միայն մեր կադրերը, այլ և
սոցիալիստական շինարարության մասնակցողների
վողջ մասսան, գրագիտության, տեխնիկական գիտու-
թիւնների յուրացման ու կուլտուրականության տեսա-
կետից մի քանի աստիճան վեր հանել: Այժմ դա հան-
դիսաւում ե հիմնական պայման, վորովհետեւ սոց-
տնտեսության կառուցման բոլոր այլ տարրերը մենք
արդեն ունենք: Մենք գիտենք, վոր մեր քաղաքակա-
նութիւնը — կուսակցության քաղաքականութիւնը
կյանքում ստուգված, սոցիալիստական կառուցման
հաղթանակը մեր յերկրում ապահովող միակ ուղիղ
քաղաքականութիւնն ե: Մենք դարբնել ենք այդ գեղ-

քը, կոփել ու դրանով զինված յերկար տարիներ կարող ենք առաջ գնալ: Մենք խոշոր ուժ ունենք, վորը կայանում է բանվոր դասակարգի դեպի կուսակցությունն ունեցած հավատի ու հաստատապես նրա հետեւից գնալու մեջ: Դա յերևում է նրանից, վոր ամեն ձեռնարկության մեջ պայքար է մղվում կուսակցության գլխավոր դժի համար, յերևում է ձեռնարկություններում յեղած արտադրական վոգեւորությունից, յերևում է գյուղացիության հիմնական մասի կուսակցության ղեկավարությամբ դեպի կոլտնտեսությունն յեղած շարժումից: Նույնիսկ նյութական հնարավորությունների հարցը մեզ առաջվա պես չի նեղում, չնայած վոր լարված դրութիւնը շարունակվում է դեռևս: Համենայն դեպս մեր ներքին միջոցներն այնքան են, վոր մենք հնարավորութիւն ունենք միմիայն արդյունաբերության կապիտալ շինարարության մեջ 5 միլիարդ ներդրում կատարել: Դա ապացույց է, վոր մեր նյութական պայմաններն այժմ անհամեմատ լավացել են:

Այժմ մենք, սոցիալիզմ կառուցողներս, առանձնապես զգում ենք կուլտուրական գիտելիքների պակասը: Դա հիմնականն է ինչ մենք չունենք: Դրա մասին է խոսում արդյունաբերութիւնը, դրա մասին է ասում գյուղատնտեսութիւնը, վորը մենք ուզում ենք արտադրական բարձր աստիճանի հասցնել, դրա մասին են վկայում խորհրդային լավ ապարատի կազմակերպման դժվարութիւնները, դրա մասին են վկայում և այն դժվարութիւնները, վորոնց մենք հանդիպում ենք կոլտնտեսութիւնների կազմակերպման ճանապարհին: Ամեն տեղ մենք բացահայտ կորուստ-

ներ ենք ունենում կուլտուրական կադրերի պակասութեան պատճառով, ամենուրեք մենք ստիպված ենք անխուսափելի ավելադիր ծախսեր անել մեր ընդհանուր և տեխնիկական հետամնացութեան պատճառով: Խնդիրը կայանում է այդ յետամնացութիւնը հաղթահարելու, ճանապարհը մաքրելու մեջ—վերջնական հաղթանակի և սոցիալիստական տնտեսութիւն կառուցելու համար: Անշուշտ դա կկարողանանք կատարել, յեթե անհրաժեշտ հեղափոխականութեամբ մոտենանք այս գործին, յեթե կուլտուրական հեղափոխութեան հարցերը վճռականորեն դնենք: Միայն այդ միջոցով մենք հնարավորութիւն կունենանք կուլտուրական շինարարութեան խնդիրները լուծել արդյունաբերութեան կարեւորագույն հարցերի և գյուղատնտեսութեան կոլեկտիվացման հետ զուգընթաց: Յեթե դա ապահովենք մեր քաղաքականութեամբ ու վողջ պրակտիկայով, ապա կուլտուրական շինարարութեան գործը առաջ կտանենք:

Կարող են ասել՝ այս ուղղութեամբ ինչ-ինչ աշխատանքներ տարվում են: Իսկապես, սխալ կլիներ հաստատել, թե կուլտուրայի ասպարիզում մենք վոչինչ չենք անում ու կուլտուրական վոչ մի աճ չկա: Պնդել այդպիսի բան սխալ ու անմտութիւն կլիներ: Յեթե մենք համեմատենք մեր յերկրի և առանձնապես բանվորի կուլտուրական մակարդակը մինչհեղափոխական շրջանի հետ, ապա հսկայական զանազանութիւն կտեսնենք: Կուլտուրական շինարարութեան ասպարիզում մենք մեծ նվաճումներ ունենք, ըայց դա դեռևս անբավարար է: Սոցիալարարութեան տեսակետից դա այնքան քիչ է, վոր մենք մեծ քա-

մի անհրաժեշտութիւնն ենք զգում կուլտուրայի ֆրոնտում:

Կադրերի հարցը մեզ հաջողվում է լուծել, արդեն մոտ մեկ միլիոն մարդ սովորում է բարձր և միջնակարգ ուսումնական հաստատութիւններում: Վճռական է դրված նաև ընդհանուր պարտադիր ուսման անցկացման հարցը: Բայց դա դեռ քիչ է: Այստեղ մի քանի ընկերներ իրավացի կերպով նշեցին, վոր այդ հարցը թեև դրված է, բայց անհրաժեշտ ուշադրութիւն չի դարձվում դրա վրա: Խնդիրը քննութեան դնել դեռևս քիչ է, անհրաժեշտ է լուծել այդ խնդիրը, իրացնել: Մյուս կողմից ել պետք է ասել, վոր կուլտուրական աշխատանքի յենթակա չափերի լինեն միայն նրանք, վորոնք ուսումնական հաստատութիւններում են գտնվում: Վնչ, կուլտուրական աշխատանքի որեկտ պիտի լինեն բոլորը՝ սկսած շաքային արդյունաբերական բանվորից ու կոլտնտեսականից մինչև բարձր ղեկավարող կադրերը: Բոլորն ել կուլտուրական աշխատանքի որեկտ պիտի լինեն: Այս ուղղութեամբ պետք է լայն ֆրոնտով գնալ ու կուլտուրական շինարարութեան բոլոր բնագավառները ընդգրկել: Կուլտուրական աշխատանքի բոլոր ողակները պետք է ստուգել ու նրանց աշխատանքները կազմակերպել այնպես, վոր նրանք բոլորն վերակառուցման շրջանի ու սոցիալարարութեան նոր պահանջներին ու խնդիրներին:

Կադրերի պատրաստման գործին պետք է ուշադիր նայել, վոր այնպես, ինչպես անում ենք՝ պատահականից պատահմունք: Պետք է ուշադիր ու սխառեմատիկ ստուգել, արդյոք բարձրագույն ուսումնա-

կան հաստատութիւններում ամեն ինչ գործացուցիչ է, ուղիղ է դրված գործը և դասավանդումը համապատասխանում է արդյոք նոր շրջանի պահանջներին, արդյոք ինչքա՞ն կապված են մարքսիզմի - լենինիզմի տարրերն ու մեթոդները զանազան տեխնիկական գիտութիւնների դասավանդման հետ: Խնչ աստիճանի բավարարված է ուսանողը, վոր նա բարձր ուսումնա, հաստատութիւնից հյուծված դուրս չգա, այլ առողջ աշխատող լինի, զինված գիտութեամբ ու տեխնիկայով:

Ահա այս տեսակետից մենք պետք է վերանայենք ամեն մի բարձր ուսումնա, հաստատութիւն: Մենք պետք է լուրջ կերպով հետաքրքրվենք և այն հարցով, թե նոր սերունդն ի՞նչպիսի պատրաստութիւն է ստանում դպրոցներում:

Բացարձակ պետք է խոստովանել այն անթույլատրելի դրութիւնը, յերբ դպրոցական գործը համարյա ամբողջովին թողնված է ժողուսբաժիններին: Մեզ մոտ, դպրոցներում, ուր դաստիարակվում ու կրթվում է մեր նոր սերունդը, ամեն ինչ բավարարչէ: Այնտեղ վորոշ բան կա և հնից, վորը պետք է արտաքսել. գոյութիւն ունի նաև այնպիսի գրութիւն, վորը յերբեմն հաշմանդամ է դարձնում աշակերտին. դա արդյունք է այն բանի, վոր հին մանկավարժների մի մասը փորձում և առաջ վազել ու ինքն իրեն ցույց տալ լիակատար խորհրդային ու հեղափոխական մանկավարժ:

Դպրոցը նոր սերնդի դաստիարակման ու պատրաստման ամենակարևոր ողակն է: Դրա համար ել մենք ցածից վեր պետք է ստուգենք դպրոցը, դուրս

վատրենք այն, ինչ ավելորդ է, լրացնենք պակասները և դպրոցը իր եյությամբ համապատասխան դրության մեջ դնենք այն խնդիրների ու պահանջների հետ, վորոնք առաջադրվում են սոցիալիստական հասարակարգի կառուցման գործում:

Պիոներական շարժման խնդիրները հակա նշադակութուն ունեն: Ինձ թվում է, վոր այդ խնդիրներով մենք անթույլատրելի կերպով քիչ ենք հետաքրքրվում: Ինչպես է զարգանում պիոներական շարժումը, ինչ ազդեցության է յենթարկվում մանուկը պիոներ վաշտում: Մենք այս հարցերով քիչ ենք հետաքրքրվում. մի շարք փաստեր գալիս են ասելու այն մասին, վոր շատ դեպքերում գործը այնքան էլ լավ դրված չէ: Սրա համար էլ այդ ողակը պետք է մանրազննին վերաստուգման յենթարկվի:

Մանկավարժական, դասատուական կազմի վերաբերյալ, — իսկ նրանց ձեռքումն է գտնվում դպրոցներում նոր կադրերի պատրաստման գործը, — մենք պիտի ասենք ու համառ կերպով հետևյալ հարցաթյուններ ունենք. «դուք շատ անպետք հնություններ ունեք, վորոնցով լեցնում եք աշակերտի գլուխը. վերանայե՛ք ձեր բազաթը և հարմարեցրե՛ք նրան նոր պահանջներին»: Դասավանդման, ուսուցման վորակի հարցը վճռականապես պետք է դնել իսկ դա հնարավոր է միայն այն դեպքում, յերբ կուլտուրական աշխատավորների կողմից, լայն ալիքով, մի քանի աստիճանով բարձրանալու պահանջ — աշխատանք կսկսվի:

Ուսուցչության նյութական դրության մասին խոսելը դեռևս քիչ է: Խորհրդային իշխանությունը

դրանով շատ է մտահոգված և հետադաշումն էլ կրմտահոգվի ուսուցչության նյութական դրությունը բարելավելու խնդրով: Այդու հանդերձ մենք ուսուցչության առաջ հետևյալ պահանջը պիտի առաջադրենք. «ինչպե՛ս եք դուք ավելացնում, թարմացնում ձեր պաշարը. սոցիալիստական շինարարության պահանջների համապատասխան վորակավորվում եք դուք»: Դա մեր կուլտուրական շինարարության հերթական խնդիրներիցն է:

Կարևոր խնդիր է արտադրության մեջ գտնվող բանվորների շրջանում կուլտուրական աշխատանքի կազմակերպումը: Բավական չե՛ դեռևս բանվորներից ընտրել ու բարձր, ուսումնական հաստատություն ուղարկել: Մենք պետք է կազմակերպենք պրոլետարական դիկտատուրայի շրջանի բանվորների դերի հիմնական փոփոխության գործը: Այժմ բանվորը այլևս իր բանվորական ուժը վորպես ապրանք ծախող չէ, ինչպիսին նա հանդիսանում է կապիտալիստական պայմաններում, նա ակտիվ սոցիալիստական կառուցող է: Մենք պետք է կազմակերպենք բանվորների սիստեմատիկ ուսման գործը տնտեսական, քաղաքական և առանձնապես տեխնիկայի հարցերի շուրջը. մեր վերակառուցվող արդյունաբերության կողմից բանվորներին առաջադրվող պահանջն է:

Նույնը մենք պետք է անենք և կոլտնտեսություններում. ծայրահեղ դեպքում, սկզբնական շրջանում, դա պիտի անենք կոլտնտեսությունների ակտիվի վերաբերմամբ. դրանից է կախված և այն հարցը, թե կոլեկտիվ տնտեսությունն ինչ չափով կկարողանանք բարձրացնել անհատական տնտեսություն-

ներից: Կոլտնտեսականների կոլտուրական աճը կապահովի կոլտնտեսությունների արտադրական վերելքը:

Կոլտուրական աշխատանք պետք է տարվի և յերրորդ ուղղութիւնով՝ կուսակցութեան ու կոմյերիտմիութեան շարքերի սիստեմատիկ ուսման ուղղութիւնով: Մենք այժմ ամեն մի կուսակցականի ու կոմյերիտականի առաջ հետևյալ պահանջը պիտի դնենք. «դու կուսակցական չես, դու կոմյերիտական չես, իրավունք ել չունես միայն կուսակցութեան և կոմյերիտմիութեան շարքերում, յեթե սիստեմատիկ կերպով չես աշխատում և չես պատրաստվում կոլտուրական տեսակետից մի աստիճան վեր բարձրանալու»:

Միայն այսպիսի հեղափոխական դրույթով մենք կկարողանանք կոլտուրական հեղափոխութեան գործը հարկ յեղած չափով ու իրապես առաջ տանել:

Շատ դժվար է մեր աշխատող կադրերի նկատմամբ դնել կոլտուրական աշխատանքի խնդիրը: Դա յերեւի ամենադժվար խնդիրն է, վորովհետև նրանք նորմայի չյենթարկվող հասարակական աշխատանքով են զբաղված: Բայց մենք համարձակ ու լուրջ պիտի դնենք խնդիրը և այս գծով մեր կուսակցական, տնտեսավարական, խորհրդային կադրերին պետք է պարտադրենք ուսանել, աշխատել ինքն իրեն վրա, պետք է պարտադրենք նրանց մի աստիճանով վեր բարձրանալ: Բնական է, վոր վոչ մի տնտեսավար չի կարող ղեկավարել արտադրութիւնը, յեթե նա զեթ հիմնականում ծանոթ չի իր արտադրութեան խնդիրներին, յեթե նա չի իմանում արտադրութեան բաղանդ ստուգել, յեթե նա չի կարող ստուգել մասնագետին և չի

կարող ստուգել գծած պլանները: Յեթե նա այդ աշխատանքներին ծանոթ չի, ծայրահեղ դեպքում ջանք չի թափում սովորել, ապա նա չի կարող և արտադրութիւնը ղեկավարել: Դա կամ դրա համապատասխան պահանջներ մենք պիտի դնենք խորհրդային, տնտեսական ու կոոպերատիվ աշխատանքների ղեկավարներին նկատմամբ ևս:

Կուսակցական կադրերը նույնպես պետք է բարձրացնեն իրենց մակարդակը: Կուսակցական ղեկավարութեան կադրերը նույնպես պիտի աշխատեն իրենք իրենց վրա, իրենց մակարդակը բարձրացնելու վրա: Այժմ չի կարելի կուսղեկավար լինել միայն կուսակցական ստաժի և կուսաշխատանքի փորձառութեան շնորհիվ: Պետք է բազմակողմանի կոփված, զարգացած լինել տնտեսութիւնը, խորհրդային շինարարութիւնը ղեկավարելու համար: Կուսղեկավարն իրերի բնութանուր դրութեանը ծանոթանալու տեսակետից ավելի բարձր պիտի կանգնած լինի, քան տնտեսավարը, քան խորհրդային ղեկավարը. այլապես, չհասկանալով մի շարք տնտեսական ու այլ խնդիրներ, նա չի կարողանա լավ ղեկավարել:

Ահա թե ինչու կուսղեկավարի առաջ անմիջական խնդիր է դրված՝ մի քանի աստիճանով բարձր կանգնել ու չբավարարվել տնտեսական կամ կուսակցական աշխատանքի ստաժով. դա այժմ արդեն անբավարար է: Զինավորվիր զիտութեամբ և այն ժամանակ դու լավ կառուցող, լավ ղեկավար կլինես:

Կոլտուրական այս ամբողջ աշխատանքը չպիտի թուլացնի քաղաքական մակարդակը բարձրացնելու աշխատանքն ու նրա հանդեպ ունեցած ուշադրութիւնը:

ծը. դա և դրա ուժեղացումն անհրաժեշտ է ամեն
դեպքում և միշտ ուղիղ հասկանալու և կուսակցական
քաղաքականությունը կիրառելու համար, դասակար-
գային թշնամուն ամեն դեպքում տեսնելու ու բու-
շելիկյան համառությամբ պայքարելու համար, կուս-
շարքերում ամեն տեսակի ոպորտունիզմի դեմ՝ ներ-
կա ետապում աջ վտանգի, վորպես գլխավոր վտանգի
ու ամեն տեսակի «ձախուկների» դեմ պայքարելու
համար:

Ամենագծվարը այս հարցում, կրկնում եմ, դա
այն է, վոր բոլորն ել ծանրաբեռնված են, բոլորն ել
ձախարակի նման պտույտ են գալիս ու զանազան
նիստերում, խորհրդակցություններում են անցկաց-
նում ժամանակը: Մեր տեմպերը արագ են, հարվա-
ծային ու դժվար է դրանց զուգակցել կուլտուրական
աշխատանքը. բայց ինձ թվում է, վոր այդ դժվարու-
թյուններին մենք պիտի կարողանանք հաղթահարել:
Աշխատանքն ու ուսումը պետք է լծակցել ու չսպա-
սել միմյանց այս կամ այն ընկերը ուղարկվի բարձր-
ուսումնա. հաստատություն կամ արդյունաբերական ձե-
մարան: Նույնպես չի կարելի սսել. «յեկեք այսինչ
կամպանիան անցկացնենք, հետո կսկսենք սովորել»:
Դրանից բան դուրս չի գա:

Մենք մտել ենք աշխատանքի ու շինարարության
այնպիսի շրջան, ուր հարվածային, մարտական տեմ-
պերը պիտի շարունակվեն յերկար, մինչև վերջնական
հաղթանակ: Այսպիսի ռազմական տեմպ պիտի լինի
ու պահպանվի, այլ կերպ չի յել կարող լինել: Յեթե
մի փոքր իսկ դեմոքրիլիզացիայի յենթարկվենք ու մեր
տեմպերը, մեր աշխատանքի սիստեմը, կուսակցական,

խորհրդների և այլ աշխատանքները թուլացնենք, ապա
մենք չենք կարողանա ապահովել մեր հաղթանակը:

Անա թե ինչու պետք է կարողանալ աշխատան-
քին զուգորդել ուսումը: Ուրիշ յերջ չկա: Ուսումը հե-
տադեղ այս կամ այն կամպանիայից հետո չի կա-
րելի: Պետք է կարողանալ մարտական տեմպերը մի-
ացնել ուսման ու կուլտուրական աշխատանք տանե-
լու հնարավորության հետ:

Մի քանի ընկերներ ասում են. «յեկեք սկզբում
խոսենք աշխատանքի սիստեմի մասին, պարզացնենք
աշխատանքի սիստեմը, աշխատանքը դիտականորեն
կազմակերպենք, իսկ հետո կխոսենք սովորելու մա-
սին»: Սա հին յերգ է: Աշխատանքի այդ ռացիոնա-
լիզացիայի մասին ինչքան մենք փորձեցինք, ինչքան
զեղեցիկ հրահանգներ տվեցինք, դրանք հրահանգ ել
մնացին: Հասարակական աշխատանքի ռացիոնալիզա-
ցիայի խնդրին այս ծայրից չպետք է մոտենալ: Փոր-
ձը ցույց է տալիս, վոր դրանից բան չի դուրս գա-
լիս: Ամեն մի աշխատողի պետք է ստիպել որեկան
յերկույերեք ժամ սովորել, դրքեր կարդալ, խմբակ-
ներում, դասընթացներում և այլ տեղ պարտապես: Այդ
դեպքում նա ստիպված կլինի մտածել ժամանակի
մնացորդը արտադրականորեն ոգտագործելու մասին:

Մենք շատ ժամանակ ենք փչացնում զանազան
սիստեմի վրա: Խոչալես վերացնել ժամանակի այդ
կորուստը: Ռեգլամենտը չի ոգնում. բայց յերբ սովո-
րելը պարտադիր կդարձնենք, այն ժամանակ մենք
հարկադրված կլինենք խորհել արտադրողաբար աշխա-
տելու մասին, ժամանակի տնտեսության և նրա (ժա-
մանակի) հասարակական աշխատանքներում դործա-

զրելու մասին: Սովորելու այդ խնդիրը կծառայի վոր-
պես պլանավոր միջոց ժամանակի անարտադրողական
ծախսելու դեմ, կծառայի վորպես հզոր միջոց անհա-
մար հանձնաժողովների վերացման գործում, հանձ-
նաժողովներ, վորոնք շատ անգամ կազմվում են նրա
համար, վոր անձնական պատասխանատվությունից
ազատվեն: Նա մեր հասարակական աշխատանքը ու-
ցիոնալիզացիայի յենթարկելու պլանավոր միջոցը կլինի:

Ահա թե ինչու այս խնդիրը միայն խոսակցու-
թյամբ չպիտի լուծված համարվի: Այս հարցը պե-
նումում քննելուն պիտի հետևի Յերկրկոմի Բյուրոյի
և Հյուս. Կովկասի բոլոր կազմակերպությունների
հսկայական պրակտիկ աշխատանքը: Յերկրկոմի այս
պլենումում ընդունելիք բանաձևին պիտի հետևի
պրակտիկ գործունեություն լայն պլանի մշակումը,
բանաձևում նշանակածը կյանքում անմիջականորեն
իրագործելու համար: Այդպիսի հսկայական աշխատանք
մենակ կատարելու համար Կուլտպրոպը անհոգի է:
Յերկրկոմին կից պետք է հատուկ հանձնաժողով ընտ-
րել ուր պետք է աշխատանքի դնել մեր լավագույն
կուլտուրական ուժերը:

Կուլտուրական շինարարության հարցերի մեր
քննությունից հետո պետք է ապահովել նրա լայն
տարածումն ու քննությունը: Մենք կուլտնտեսության
շինարարության, գյուղատնտեսության վերելքի հար-
ցերով զբաղվելը սկսեցինք նրանով, վոր ցնցեցինք
ամբողջ յերկիրը և ուշադրությունը լարեցինք դրա
վրա, ստիպեցինք մարդկանց հասկանալ, վոր դրանք
ընթացիկ մոմենտի կարևորագույն հարցերն են: Յեկեք
այս հարցի լուծումն ևս ապահովենք հասարակական

լայն կամպանիայով: Ինձ թվում է, վոր կուլտուրա-
կան շինարարության յերկրային համագումար հրա-
վիրելու առաջարկն ուղիղ է: Անհրաժեշտ է այս հարցի
լարված ու լայն քննությունն և իրացումը ապահո-
վել արհեստակցական միությունների, խորհուրդների,
կուսակցական և տնտեսական կազմակերպություննե-
րի կողմից: Բազմազան ձևերով պետք է ապահովել
այս հարցի քննությունն ու իրացումը. պետք է ցնցել
բոլորին և մարդկանց ստիպել հասկանալ, վոր սոցիա-
լարարության վերջնական հաղթանակը ապահովելու
հիմնական պայմաններից մեկը կուլտուրական շինա-
րարությունն է:

Յեկեք, ընկերներ, ապացուցենք, վոր Հյուսիս.
Կովկասյան կազմակերպությունը, ինչպես գյուղա-
տնտեսության սոցիալիստական վերաշինության, նույն
պես և այս բնապատկերում կուսակցությանը կապու-
նովե տնհրաժեշտ հաջողությամբ:

**ՀՏՈՒՄԻՍԱՅՈՒՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ
ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅՈՒՄՆ ԸՆԴՈՒՏՈՒՐԱԿԱՆ
ԱԶԼՈՏԱՆՔԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ**

(ԸՅԿ. Սեմյակիթի գեկուցման առթիվ քննարկած բանաձևեր)

1. Սոցիալիզմի ամբողջ ֆրոնտով ու տարածուն հարձակումն իր վողջ սրությամբ առաջադրում է կուլտուրական շինարարության վեճական ու արմատական բեկման, մասսաների կուլտուրական աճող պահանջների համապատասխան՝ կուլտաշխատանքների տեմպերի արագացման և սոցիալիստական շինարարության արագ տեմպերին համահավասար—կուլտուրական կադրերի պատրաստման պրոբլեմի լուծման խնդիրները:

Աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման խնդիրը, նորագույն տեխնիկայի ռացիոնալ ոգտագործման, սոցիալիստական արդյունաբերության արտադրանքի վորակի լավացման, կոլտնտեսությունների աշխատանքի կազմակերպման, կոլտնտեսությունների մեջ մտած նախկին մանր սեփականատերերի հոգեբանության վերափոխման ու նրանց սոցիալիստական տնտեսության աշխատողներ դարձնելու խնդիրները, բյուրոկրատիայի դեմ պայքարելու, պետապարտոր բարելավելու ու յերկրի պաշտպանու-

թյան գործի ամրապնդման հարցերը չեն կարող հաշող լուծում ստանալ, յեթե յայն ու ծավալուն կերպով կուլտուրական շինարարությունը չի բազմաթիվ կուլտուրական շինարարությունը հետագա մեր առաջխաղացման ու պատմական նվազագույն ժամանակամիջոցում սոցիալիզմ կառուցելու արմատական պայմանն է հանդիսանում:

Սրանից, իր ամբողջ ուժով, բղխում է կուլտուրական աշխատանքների խնդրի, վորպես սոց. կառուցման հիմնական պայմանի հարցադրման ու լուծման անհրաժեշտությունը:

Զ. Հ.~կովկասը, համատարած կուլեկտիվացման առաջավոր յերկիրը, վորը սոցիալիստական շինարարության ասպարիզում զգալի հաջողություններ է ունեցել (սոցիալիստական արդյունաբերության տեսակարար կշռի ու գլխավորող դերի ուժեղացում, չքավոր-միջակ տնտեսությունների յերկու յերրորդ մասի ընդգրկումը կոլտնտեսություններում), բոլոր հնարավորություններն ունի՝ «առաջավոր կուլտուրական յերկիր դառնալու ու կուլտուրական հեղափոխության մարտիկների առաջադարձում կանգնելու» (Յեկր. Ե-րդ կուսհամագումար):

Վճռական դիմադարձը դեպի կուլտաշինարարությունը Հ.~կովկասում պիտի արտահայտվի նրանով, վոր կուլտուրական հարցերը վերացական ու «ընդհանրապես» չդրվեն, այլ ուղղակի բղխեն սոցիալիստական վերակառուցման կոնկրետ խնդիրներից, վոր այդ հարցերը, ինչպես նաև Հ.~կովկասի խնդուստրացման ու կուլեկտիվացման հարցերը, յերևն յենինյան շրվածքից, այն է՝ կուլտուրական հեղափոխություն

կատարելու համար անհրաժեշտ է նյութական արտադրության զարգացման վորոշ մակարդակ, յերկրի ինդուստրացման զարգացումը, վորով պայմանավորվել ու հնարավորություն է ստացվել ներկայումս, յերբ սոցիալիզմի շրջանն ենք վտանակոխել, տարածուն կերպով կուլտուրական շինարարության հարցերը դնել:

3. Պլենումն անբավարար համարելով կուլտուրական շինարարության տեմպերը, իսկ կուլտ. հարցերի թեքագնահատումը բացարձակ ուղորդունիզմ համարելով, գտնում է անհրաժեշտ, վոր բոլոր կուս. կազմակերպությունները կուլտուրայի հարցերը մշտական ուղղությունն առարկա դարձնեն և այդ հարցերի շուրջը լայն բանվորական, կոլտնտեսական ու չքավորմիջակ մասսաների մոբիլիզացիա անեն: Իրականում ապահովելով ու ղեկավարելով մասսաների պայքարը կուլտուրայի համար, — իսկ դա դասակարգային թշնամուն հաղթելու կարևոր պայման է — աշխատել, վոր ամեն մի կուլակցական քիչ արդյունաբերական ձեռնարկության, խորհրդային տնտեսության, կոլտնտեսության մեջ, գյուղում, աուլում, կուլսուրական նեղափոխության կազմակերպիչ դառնա:

4. Տեխնիկայի նորագույն նվաճումների հիման վրա կատարվող արդյունաբերության սոցվերակառուցման խնդրի լուծումը, դասակարգային կռիվի սրացումը մեր յերկրում և հակահեղափոխական ֆեոսալարական մի շարք ախտերի արտացոլումը այդ դասակարգային կռիվի վրա, համառորեն պահանջում են բանվոր դասակարգի և արդյունաբերության մեջ

աշխատող կուս. կադրերի տեխնիկական ու կուլտուրկրթական մակարդակի արագ բարձրացում:

Ընդ սմին, պլենումը անհրաժեշտ է համարում ընդլայնել ԲՈՒՀ-երի*) ու տեխնիկոմների ցանցը այն հաշվով, վոր արդյունաբերության ամբողջ ղեկավարող կազմը, ըստ արտադրական հատկանիշների դիֆերենցիացիայի, ընդգրկվի հեռակա ուսուցմամբ:

Այսու հանդերձ, անհրաժեշտ է զարգացնել կոնսուլտացիոն (խորհրդատու) աշխատանքը, վորի կատարումը հանձնարարել կուսակցության անդամներին ու բանվոր դասակարգի գործին նվիրված անկուսակցական մասնագետներին: Արտադրության մեջ աշխատողներին համար բոլոր խոշոր ձեռնարկություններին, արդյունաբերական միավորումներին ու ղեկավար կազմակերպություններին, տեխնիկոմներին ու ԲՈՒՀ-ներին**) կից բոլոր կարևորագույն տնտեսական-քաղաքական ու տեխնիկական հարցերով զբաղվող, կվալիֆիկացիայի բարձրացման նպատակով կոնսուլտացիոն բյուրոներ կազմակերպել:

Յեղնելով լայն բանվորական մասսաների կուլտուրական մակարդակի բարձրացման ու տեխնիկական գիտելիքների տարածման անհրաժեշտությունից, վորպիսին բղխում է արդյունաբերությունը նորագույն տեխնիկայով կահավորելու և աշխատանքի կոմունիստական ձևերի տարածման խնդիրներից, հանձնարարել արհեստակցական միությունների և ժողովրդ.

*) Բարձրագույն ուսումնական հաստատություն

(Թարգ.)

**) Բարձրագույն տեխնիկական ուսումնական հաստատություն (Թարգ.):

անտեսութեան յերկրային խորհրդների Փրակցիաններին մշակել միջոցառումների մի սխտեմ, փորն ամեն մի բանփորի սովորելու հնարավորութիւնն ապահովի (գաղութացեալին, խմբակային, ակմբային աշխատանքների կանոնավորումն ու բարելավումը, ռազիոյի ոգտագործումը և այլն). միաժամանակ նախատեսել արգյունաբերութեան մեջ ներգրավվող նորեկ բանփորների պատրաստման ու փորակավորման անհրաժեշտութիւնը:

Մասնավորապես պետք է վերակազմել ակմբների ու արգյունաբերական ձեռնարկութիւնների մեջ տարվող կուլտուրական աշխատանքը՝ բանփորների մեջ քաղաքական ու տեխնիկական գիտելիքների տարածման, նրանց կվալիֆիկացիան բարձրացնելու և տվյալ արտադրութեան արտադրական պրոցեսների հետ կապվելու ուղղութեամբ:

Բանփորի ու վարչատեխնիկական պերսոնալի ցածից վեր նոր պաշտոնի առաջ քաշումը պետք է, փորպես կանոն, կատարվի այն դեպքում, յերբ տույք քաջփողը նոր աշխատանքի լավորակ կատարումն ապահովող ուսուցման փորոշ շրջանից է անցել:

Միջոցառումների այս սխտեմը հարմարեցնել իրենց պատրաստութեամբ տարբեր բանփորական խմբուկների պահանջների ու նրանց արտադրական պայմանների հետ (7-ժամյա բանփորական որ, անընդհատ շաբաթ, բազմանդամ ընտանիք): Աշխատանքի այս փորձը ուսումնասիրելու ու նրա լավագույն որինակները Հ. Կովկասում տարածելու համար, Արհեստակցական Միութիւնների Յերկր. Խորհրդին առաջարկել մի քանի խոշոր ձեռնարկութիւնների ու շախ-

տերի աշխատանքը իր անմիջական ու սխտեմատիկ հսկողութեանը յենթարկել:

Արհեստ. Միութիւններին Յերկրային Խորհրդի, Յերկրեղբարժնի, Տրակտորիկենտրոնի Փրակցիաններին պարտադրել նույնպիսի միջոցառումներ կատարել խորհրտեստութիւնների և մեքենատրակտորային կայանների նկատմամբ:

Ե. Կուլտեստութիւնների ամրապնդումը պահանջում է կուլտեստականների, առաջին հերթին տկտիվի մեջ, լայն, իրապես մասսայական ու լարված կուլտուրական աշխատանք տանել: Կուլտուրական աշխատանքի միջոցով կուլտեստութիւններում պետք է դաստիարակել ու ծնեցնել սոցիալիստական վերաբերմունք դեպի աշխատանքը, վերացնել մանր-բուրժուական տարերայնութեան արտահայտութիւնները, տեխնիկական ու գյուղատնտեսական գիտելիքներն ավելացնել և կուլտուրական մակարդակը բարձրացնել այնպիսի աստիճանի, փորպիսին անհրաժեշտ է գյուղատնտեսութիւնը մեքենայացնելու, խոշոր մեքենաների կիրառում կատարելու ու խոշոր կուլեկտիվ աընտեսութիւնը գիտական հիմունքներով ղեկավարելու համար:

Հանձնարարել Յերկրկուլտեստմիութեան, Յերկրեղբարժնի, Տրակտորիկենտրոնի Փրակցիաններին, այս ուղղութեամբ գործնական միջոցառումներ մշակելու, առանձնապես ուշադրութիւն դարձնելու մեքենատրակտորային կայաններով սպասարկվող ուայանների վրա, ոգտագործել արդեն հիմնավորված մասսայական պաընթացեային աշխատանքների փորձը և առաջին հերթին ապահովել ակտիվի, բրիգադաների պատրաստ-

ման գործը: Այս միջոցառումների կատարումը ապահովել այն հաշվով, վոր դրանք մինչև զարնանացանի սկզբը իրագործված լինեն:

Անդրեևի անվան գյուղատնտեսական ճեմարանը վերակազմել ու դարձնել կոլեսեկտիվությունների համար ղեկավարող կադրեր պատրաստելու կենտրոն. նրա կազմի մեջ մտցնել ու նրա բաժանմունքը դարձնել լեռնեցիների և կրասնոգարի պրակտիկ ինստիտուտները: Ճեմարանի ուսանողներին աշխատանքի համապատասխան ճյուղերով մասնագիտություն տալու համար, Հ. Կովկասի առավելագույն մեծ խորհրդ. յեվ կոլեսեկտիվություններում բաց անել ճեմարանի ուսումնա-արտադրական բաժանմունքներ:

Հանձնարարել Յերկրհողբաժնին, Յերկրկուտն-տեսմիություն, Հողանտառամիություն՝ ճեմարանի վերակազմումը մինչև 1931 թվի հունվարի 1-ը կատարել, նախատեսելով սովորողների թվի զգալի ավելացում:

Նշելով կոմյերիտմիություն ու յերիտասարդություն խոշոր դերը կոլտնտեսությունների շինարարության մեջ, պլենումն անհրաժեշտ է համարում առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնել կոլտնտեսությունների մեջ յեղած կոմյերիտականների ու յերիտասարդության կուլտուրական և առանձնապես տեխնիկական մակարդակի բարձրացման վրա:

Կոլերիտպրոցը (III K M) վերածելով կոլտնտեսությունների համար պիտանի կադրեր պատրաստելու միջոցի, անհրաժեշտ է ձգտել, վոր ամեն մի խոշոր Կոլտնտեսության կից ու նրա միջոցներով, պարտադիր կերպով, կազմակերպվի դպրոց կամ

ծայրահեղ դեպքում, կոլտնտեսական յերիտասարդների տեխնիկապես պատրաստելու դասընթացքներ բացվեն:

Քաղաքային արդյունաբերության, ինչպես նաև խորհրդային ու կոլեկտիվ տնտեսությունների մեջ կնոջ դերի ավելի ու ավելի մեծանալը Հ. Կովկասի կուսակցական, խորհրդային ու տնտեսական կազմակերպությունների առաջ դնում է կին-աշխատավոր մասսաների քաղաքական ու կուլտուրական մակարդակի բարձրացման ու աշխատանքի սոցիալիստական ունակությունները կանանց մեջ տարածելու համար հատուկ միջոցառումների անհրաժեշտության խնդիրը:

Դեպի կուլտուրական շինարարության հարցերը իրական դիմադարձ անելու վճռական մոմենտներից մեկը դա կուսակցության ու կոմյերիտմիության անդամների վաստայական-սիսեմասիկ ուսումնա-նքն:

Կուսակցության ու կոմյերիտմիության անդամների ճնշող մեծամասնությունը կկարողանա բարձրացնել իր կուլտուր-քաղաքական մակարդակը միայն այն դեպքում, յեթե ուսուցումը ամենորոյա աշխատանքից կտրված չտարվի: Սրանից յեղելով, պլենումը առաջարկում է Յերկրկումի Բյուրոյին, անխսիբ բոլոր կուսակցականների ու կոմյերիտականների քաղաքական ու կուլտուրական մակարդակը բարձրացնելու կոկրետ միջոցներ ու ձևեր մշակել, վորոնք ապահովելով քաղաքական մակարդակի բարձրացումը, ճեխնիկական ու գյուղտնտեսական պարտադիր մի-նիմումն ևս նախատեսեն:

Անհրաժեշտ համարել հանգստյան օրերի ամենա-խիստ պահպանումը և այդ օրերի մաքսիմալ ոգտա-

գործումը ուսման համար ապահովել, նույն նպատակի համար որեկան ամենապակասը 2 ժամ պետք է հատկացնել: Այս վորոշման գործադրումը պարտադիր դարձնել Յերկրկոմի, Յերկրային Վերստուգիչ Հանձնաժողովի, ռայկոմների, բջիջների բյուրոների անգամներից սկսած:

Յերկրկոմի բյուրոյին հանձնարարել ձևեր մշակել այս վորոշման կիրառումը ամեն մի կուսակցականի և կոմյերիտականի կողմից կատարելը սխառմաստիկորեն ստուգելու համար:

Ուսման անցկացումը սերտորեն պետք է կապված լինի ԿԿ-ի հեռակա ուսուցման գանադան ձևերի մասին կայացրած վորոշման հետ:

7. Վերոհիշյալ միջոցառումների կիրառումը աշխատավորների կուլտուրական մակարդակի բարձրացման վրա աշխատող տարբեր կազմակերպությունների աշխատանքների կանոնավորումն ու փոխադարձ համաձայնեցումն է պահանջում: Նրանց ամբողջ գործունեությունը, ինչպես նաև ակումբների, սոցկուլտուրայի տների, խրճիթ-ընթերցարանների, ռադիո-կենտրոնի և այլ հաստատությունների ու մարմինների աշխատանքը այս վորոշման հիման վրա պետք է վերակազմել:

Կենտկոմի կուլտուրական աշխատանքի միասնական պլանի մասին կայացրած վորոշման համաձայն, յերկրային, ռայոնական, գործարանային, գյուղական մասշտաբով պետք է այնպիսի պլաններ կազմել, վորոնց մեջ ժողովրդավորության որդանների, արհմիությունների, կոոպերացիայի ու այլ հասարակական կազմակերպությունների միջոցով տարվող կուլտուր-

կերթական աշխատանքների միասնականությունը նախատեսված լինի: Ընդ միև, կուլտուրական միասնական պլանի ստեղծման ու կուլտուրական շինարարություն շուրջը մասսայի մորիլիզացիայի գործում ժողովրդական լուսավորության յերկրային խորհրդի դերն ու նշանակությունը զգալիորեն մեծացած լինի:

Կուսակցական ու հասարակական կազմակերպությունների լուրջ խնդիրներից մեկը պիտի լինի այդ պլանի իրագործումը ապահովող նյութական միջոցներ ու պայմաններ ստեղծելը (շենք, դիրք, ձեռնարկ և այլն), վորի համար անհրաժեշտ է հենց իրենց, աշխատավորների նյութական միջոցների (կուտնսեանությունների հատկացումներ, կուլտֆոնդ և այլն) տրամադրումը այդ գործին: միաժամանակ պետք է այդ միջոցների ոգտագործման ու ծախսման հատարակական պլանն ու հսկողությունը ապահովել:

8. Կուսակցականների, կոմյերիտականների, քանվորների ու կուտնսեանականների ընդհանուր ու անխտիր սովորելու խնդիրը լուծելու համար, պլենումը անհրաժեշտ է համարում դպրոցներում ու խմբակներում վորպես դասատու, դասախոս, կոնսուլտանտ ու դեկավար աշխատանք կատարելու կարողություն ունեցող բոլոր կուլտուրական ու մասնագետ ուժերի լիակատար հաշվառք ու ուժերի զրահորում կատարել: Այս ամբողջ աշխատանքը տանել վորպես մեծ նաստրակական-ֆադաֆակտն կամպանիա այն հաշվով, վոր կուլտուրական ուժերն ու խորհրդային իշխանությունն նվիրված մասնագետներն ըմբռնեն նրանց վրա դրված խնդիրների ու պարտականությունների մեծ նշանակությունը, այն է՝ աշխատավորների ու-

Նշելով մանկական կոմունիստական շարժման խոշոր նշանակությունն աճող սերնդի դաստիարակման գործում, պլենումը անթույլատրելի չէ համարում կուսակցական, արհեստակցական, խորհրդային և այլ կազմակերպությունները կողմից դեպի պիոներական կազմակերպություններն ունեցած անուշադիր վերաբերմունքը:

Պլենումը պարտադրում է կուսակցական և կոմյունիստական կազմակերպություններին ամենակարճ ժամանակամիջոցում պիոներական կազմակերպություններն ապահովել լավորակ դեկամար կադրերով, մշտական դեկամարություն ունենալ այն հաշվով, վոր պիոներական կազմակերպությունների աշխատանքի ուսման արմատական կերպով բարելավվի և մանուկների դաստիարակությունը սոցիալիստական շինարարության կոնկրետ հարցերի վրա կառուցելը, խնչպես նաև ընդհանուր պարտադիր ուսման և դրությունների պոլիտեխնիկացիայի իրագործումը օպտիմիզմով:

10. Պլենումն առաջարկում է անգրագիտություն վերացումը Հյուսիսային Կովկասում հիմնականում վերացնել մինչև 1931 թ. մայիսի մեկը. անգրագիտություն վերացումը կուլտուրայես հետաձուգ ազգային մարզերում ու ազգային ուսյուններում վերջացնել մինչև 1931 թվի վերջը:

Պլենումը, այսու հանգերձ, առաջարկում է աւաղորդությունը կենտրոնացնել կիսագրագիտության դեմ մղվող պայքարի վրա, տալով նրան հասարակական քաղաքական կամպանիայի բնույթ, հիսագրագիտությունը վերացնելու ճշգրիտ պլանը կազմելու

յեղնել այն գրույթից, վոր Հյուսիսային Կովկասը համատարած գրագիտություն յերկիր դարձնելու գործը իրապես ապահովվի:

11. Կարմիր բանակը պատրաստում է պրոլետարական հեղափոխության զինված պաշտպան ու կուլտուրական մարտիկ. այդ պատճառով, անհրաժեշտ է նրան գրագետ մարտիկ տալ ու ազատել Կարմիր բանակը անգրագիտություն վերացմամբ զբաղվելու գործից:

Պարտադրել տեղական մարմիններին, առաջին հերթին 1909—10 թվերի ծնվածների, տերրիտորիալ զինվորականների փոփոխական կազմում հաշվվող յերիտասարգների անգրագիտությունը վերացնել:

Հյուս. Կովկասի ռազմական շրջանի քաղաքական մասին առաջարկել միջոցներ ձեռք առնելու, վոր արձակված ամեն մի կարմիր բանակային պատրաստված լինի քաղաքում թե գյուղում մի վորեիցե կուլտուրական կամ հասարակական աշխատանք տանելու: Դրա նախապատրաստական աշխատանքը պետք է տարվի Կարմիր բանակում գտնված ամբողջ ժամանակաշրջանում, բայց վոչ ի վնաս հիմնական աշխատաւքի— ռազմական պատրաստման:

12. Բանվոր դասակարգից կադրեր պատրաստելու մասին կենտկոմի տված հրահանգների հետևողական կատարմամբ, օպորտունիստների և պրոֆեսորական կազմի դասակարգային թշնամի հատվածի ընդգիմադրությունը հաղթահարելով, Յերկրային կուս կազմակերպությունը ԲՈՒՀ-երի ու տեխնիկոմների բստ արտադրական հատկանիշների վերակազմման արտադրական պրակտիկայի կազմակերպման և ուսա.

նողները կոնտինգենտի լայնացման ու նրանց սոցիալական կազմի բարելավման գործում զգալի հաջողություններ ունին:

Պլենումը գտնում է, Վոր Բոնիշ-երի և տեխնիկումների վերակազմումը վերջնականապես ի կատար ածելու հերթական խնդիրները կայանում են հետևյալում՝ ուսուցման վորակի բարելավում, վճռական ու տարածուն պայքար մեզ թշնամի ու ֆաստարարական իդեոլոգիայի դեմ, արտադրական պրակտիկայի հետագա զարգացում ու կատարելագործում, ինչպես նաև աշխատեղ, ուր ունի հնարավորություն կա ու իրապես ապահովված կլինի անհրաժեշտ կադրերի պատրաստումը — Բոնիշ-երի ու տեխնիկումների վերածումը գործարանների և խորհրդային տնտեսությունների ուսումնա-տրտադրական ցեխերի:

Պլենումն առաջարկում է ուսումնասիրել ուսումնա-տրտադրական կոմբինատների (Սելմաշսարոյ, Շինարարական), ինչպես նաև փորձնական - ցուցադրական խորհրտնտեսություն մեջ Բոնիշ-ի կազմակերպման փորձերն ու նվաճումները և դրանք փոխադրել Հյուս. կովկասի մեծ ձեռնարկություններն ու խորհրտնտեսությունները:

13. Հյուս. կովկասի կադրերի պատրաստման պլանը համարելով վորպես կադրերի պատրաստման գործի պլանացման առաջին քայլը, պլենումն առաջարկում է վերանայել այն ու սոցլինարարության բարձր տեմպերից յեղնելով՝ վորոշել Հ. կովկասի համար անհրաժեշտ կադրերի ճշգրիտ քանակը:

Պլենումը Հ. կովկասի տնտեսական, արհեստակցական կազմակերպությունների ուղադրությունն է

հրավիրում ֆաբգործուսների (ՓՅՄ) և մասսայական պրոֆեսիաների ուսուցման դպրոցների (ШУМ) ցանցի լայն զարգացման ու ֆաբգործուսների կապիտալ շինարարությունն ապահովելու անհրաժեշտությունը:

Պլենումն, ազգային մարզերի համար կադրեր պատրաստելու հարցի մշակումն և տեղական կուսկազմակերպությունների դեպի այդ հարցն ունեցած ուղադրությունը թույլ և անբավարար է համարում:

Պլենումը Յերկրգործկոմի ֆրակցիային ու ազգային մարզերի կուսկոմիտեներին պարտադրում է անհապաղ պրակտիկ միջոցառումների կատարումը ընդլայնել ու Յերկրկոմի ազգային մարզերի համար կադրեր պատրաստելու մասին ունեցած վորոշումներն իրականացնել:

14. Մասսաների ուղադրության մոբիլիզացիան ու ակտիվության բարձրացումը կուստուրական շինարարության հաջող ընթացքի կարևոր պայմանն է հանդիսանում:

Գյուղխորհուրդներին կից, կուստուրական հարցերի գործով հա ոուկ լիադորներ (կուլտլիադորներ) ունենալու և կուլտլինարարության գծով պարտադիր միջոցառումների սխտեմ (կուլտմինիում) կիրառելու մասին Յերկրգործկոմի վորոշումներին հավանություն տալով, պլենումն առաջարկում է խորհրդների վերնորություն ժամանակ —

ա) այդ միջոցառումների նշանակության մասին բացատրական աշխատանք տանել,

բ) ընտրել այնպիսի կուլտլիադորներ, վորոնք

գյուղում կուլտուրական հեղափոխութեան կատարումը ապահովեն,

զ) ամեն մի գյուղի համար մշակած կուլտմինիմումը վորպես նակաղ տալ նորընտիր գյուղխորհրդին:

Ժողովուրդները խորհրդին պարտադրել գեկավարություն և հսկողություն ունենալ կուլտլիագործների աշխատանքների վրա և կուլտմինիմումի իրականացման գործում:

Պլենումը հանձնարարում է Յերկրկումի Բյուրոյին, նախապես լայն բացատրական կամպանիա տանելով և յերիտասարդների ու կանանց ուշադրությունը այս աշխատանքների վրա հրավիրելով գործարաններում, շախտերում, խոշհանտեսություններում, գյուղերում ու ավաններում, — կուլտուրական շինարարութեան խնդիրների մասին բանվորների ու գյուղացիների յերկրային համագումար հրավիրել:

Պլենումը հատկապես ընդգծում է արհմիությունների, վորպես պրոլետարական կազմակերպությունների, կուլտուրական հեղափոխութեան իրականացման գործի մեջ ակտիվ մասնակցություն ունենալու կարևորությունն ու խնդիրը:

15. Գիտական կադրեր պատրաստելու ասպարիզում վորոշ առաջխաղացումը նշելով (մարքսիզմի-լենինիզմի Հյուս. Կովկասյան ինստիտուտի բացումը, գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման ինստիտուտի, լենինցիներին գիտական-հետախուզական ինստիտուտին կից ասպիրանտուրայի ստեղծումը, կարմիր պրոֆեսուրայի յերկրային բաժանմունքի բացումը, ԲՈՒՀ-երին կից ասպիրանտուրայի

ստեղծումը), պլենումը անհրաժեշտ է համարում Հյուսիսային Կովկասի կարիքը գիտական աշխատողներով ու գիտական հաստատություններով ապահովելու համար մշակել միջոցառումների սխեմա, վորպիսին ամբողջապես բղխեցնել Հ. Կովկ. կոնկրետ խնդիրներից ու կուսակցական կադրերի մարքսիստական-լենինյան պատրաստութեան բարձրացման պահանջներից:

Պլենումն անհրաժեշտ է համարում, վոր Հյուս. Կովկասի գիտական-հետախուզական աշխատանքների տեմպերն արագ դարգացող արդյունաբերութեան ու գյուղատնտեսութեան սոց. վերակառուցման պահանջներից յեկնեն ու նրանց աճմանը համապատասխանեն:

16. Կուլտուրական շինարարութեան միջոցառումների գործադրումն արագացնելու, կուլտուրական աշխատանքների միասնական պլան մշակելու և այդ պլանի իրագործման վրա սխեմատիկ հսկողություն ունենալու համար, Յերկրկումի Բյուրոյին հանձնարարել՝ Յերկրկումին կից մշտական հանձնաժողով ստեղծել:

17. Նշելով Հյուս. Կովկասի մամուլի բուռն աճը, պլենումը պահում է, վոր մամուլի (առանձնապես աշխոյանական և ազգային թերթերի) կուսակցական-քաղաքական մակարդակի բարձրացման և Հյուս. Կովկասի տնտեսական ու կուլտուրական շինարարութեան մեջ ունեցած դերի ուժեղացման հիմնական պայմանը կայանում է, — Կենտկոմի թերթերի կադրերի մասին ունեցած վերջին վորոշումների համաձայն, մամուլի կուսակցական գեկավարութեան և մամուլի կադրերի լայնացման ու ուժեղացման մեջ:

Հյուս. Կովկասի մամուլը պետք է, վոր ուսշունենում, ազգային մարգերում, ձեռնարկություններ

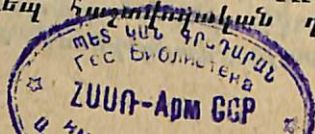
րում ու կոլտնտեսություններում տարվող կուլտուրական աշխատանքների լուսաբանումը կատարի ավելի լայն չափով:

«Հյուսիսային կովկաս» և մյուս բոլոր ազգային հրատարակչություններին պարտադրել, պլենումի վորոշումների հիման վրա, 1931 թ. հրատարակչական պլանները վերանայել:

Ընդ սմին, անհրաժեշտ համարել թղթի և պոլիգրաֆի արդյունաբերության զարգացման 5-ամյա պլանը հատուկ քննության յենթարկել:

Կուլտուրական շինարարության մեծ խնդիրների լուծումը բոլոր կուսակցական կադմակերպություններից պահանջում է վճռականություն, համարձակություն, լայն թափ ու բոլշևիկյան հաստատակամություն: Բայց և այնպես, պլենումը նախազգուշացնում է՝ աճապարանքից, անհիմն պրոֆեկտորականություններից, բոլոր հարցերը մի անգամից լուծելուց, փորձի անսխտեմ ուսումնասիրումից, այլ և այլ միջոցառումների փորձը պրակտիկայում չստուգելուց, մասսաների կողմից նախապես չքննելուց խուսափել:

Պլենումն ընդգծում է, վոր կուլտուրական ֆրոնտում իրական ու կայուն հաջողությունների մենք կհասնենք միմիայն այն դեպքում, յերբ կուսակցության գլխավոր զիծն անշեղ կկիրառենք, յերբ յերկու ֆրոնտում անխնա կռիվ կմղենք ոպորտունիզմի դեմ, գլխավոր վտանգ ներկայացնող աշխեման ու «ձախ» ոպորտունիզմի դեմ, յերբ անխնա պայքար կմղենք յերկերեսության, աշ ու «ձախ» անսկզբունք բրկի և թեքումների հանդեպ հաշտության դիրքավորման դեմ:

27. Ա. Մեմարյան. — Խորհրդների վերնաբերությունների հիմնական խնդիրները 7 »
28. Խորհրդների վերնաբերությունների զարգացման խնդիրները 8 »
29. Ամբաստանի խորհրդները (պրիմա) 10 »
30. Ուսման. — Կուլտուրական վերաբերման և խորհրդների խնդիրները 7 »
31. Բազմակցություն. — Համատարած կուլտուրական արտադրություն և 1931 թ. զարգացման կամայանային խնդիրները 10 »
32. Կուլտուր. — Բուլշևիկյան յերկրորդ զարգացման մարտական խնդիրները 5 »
33. Վստակություն. — 1931 թ. զարգացման կամայանային զործնական խնդիրները 5 »
34. Նոր կենցաղի յերդր 20 »
35. Առողջ և Լուսնից. — Բաժանորդություններ 20 »
36. Լ. Չապուրյան. — Հաղահատիկի ֆաբրիկա (Երկրային) 10 »
37. Ա. Ա. Ամբրեյով. — Կուլտուրական շինարարության խնդիրները 7 »
38. Պ. Շալյով. — Գաղչի յոճմակը պիտա 3 դուր 25 »

ՄԱՍՈՒԼԻ ՏԱԿ ԵՆ ՅԵԼ ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՒՅՍ ԿՏԵՍԵՆ

1. Հյուս, Կովկ, հայկ. պրոլետարիատների ասոցիացիայի անդամների զբ-վածքները
2. 16-րդ կուսամասումների արդյունքները
3. Հյուսիսային կովկասի հուլիսից. — արդյունաբերություն
4. Խորհրդային կուսակցության կադմակերպումը կուլտուր.
5. Կերի հարցը և սխեմայումը
6. Կենդանաբուծության արտադրության արտադրանքների վերաբերմանը
7. Չապուրյանի յերկրորդ զարգացման համար
8. Չապուրյանի յերկրորդ զարգացման համար
9. Խոշորություն
10. Աշխատանքի կադմակերպումը յեղ յեկամաների յոճմանը կուլտուր. զուրմ կապուրի կուլտուրների վործը Հյուս, կովկասում
11. Տրանսպորտ և կապիչը. անխնայական ձեռնարկ
12. Կուլտուր և կուսակցության խնդիրները

Գիմիլ' Ростов -Д., Буденовский пр., 60, Крайнациздат.

18476

ՀԻՆԵ Ե 7 ԿՈԳ.

481
801

А. А. НДРЕЕВ
Задачи культурного строительства
На армянском языке

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0185336

